

Кейс «НеДекларанти»

Із 2014 року Україна прагне наблизити свої антикорупційні стандарти до міжнародних та у зв'язку з цим приймає відповідні закони. Зокрема, у 2014 році було ухвалено Закон України «Про запобігання корупції[i]», який, по суті, є наріжним каменем у створенні нової системи спрямованої на зниження рівня корупції в нашій державі.

Одним із кроків, що передбачаються вищезгаданим Законом є впровадження фінансового контролю за особами, які є уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, тобто за депутатами, чиновниками та членами місцевих рад. Цей контроль здійснюється через подання декларацій такими особами, у яких вони зобов'язані надавати інформацію про доходи свої та членів сімей, їхню нерухомість, дорогоцінні речі та транспортні засоби, грошові активи тощо. Фактично кожен громадянин може здійснювати моніторинг даних, відображених у цих деклараціях, зокрема слідкувати за змінами у матеріальному становищі депутатів та інших чиновників.

За несвоєчасне подання декларацій або не подання декларації взагалі такі особи мають бути притягнуті до адміністративної чи кримінальної відповідальності. Адміністративна відповідальність передбачає штраф у розмірі від 850 до 1700 гривень штрафу у разі несвоєчасного подання декларацій[ii], а кримінальна відповідальність може настати за умисне не подання декларацій і оцінюється штрафом від 42500 до 51000 гривень або громадськими роботами чи позбавленням волі на строк до 2 років[iii].

Згідно зі статистикою, у період з 2014 по 2018 рік кримінальне покарання за не подання декларацій було застосовано лише 75 разів. Причому, якщо розбити за областями, то виходить що найбільша кількість вироків була у Львівській області -14.

Що також цікаво, що у тій же Львівській області 12 із 14 вироків винесені щодо депутатів однієї сільської ради – Желдецької[iv].

У 2019 ситуація стала трохи кращою: станом на 01.07.2019 було винесено ще 21 вирок за умисне неподання декларацій.

На жаль, у порівнянні з реальною кількістю фактів правопорушення, які були виявленні при перевірці декларацій депутатів сільських та селищних рад, це

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

надзвичайно мала кількість. Користуючись тим, що громадяни не контролюють факт подачі декларацій своїми обранцями, члени місцевих рад вирішили не подавати декларації взагалі: за період із 2014 року було виявлено **4905 таких фактів**. Причому у 2016 році було подано декларацій у 3 рази більше, аніж протягом наступних вже 2,5 років.

У той же час Національне агентство з питань запобігання корупції оприлюднило звіт про результати своєї роботи у 2018 році і, згідно з ним:

- складено лише 164 адміністративні протоколи за фактом несвоєчасного подання декларацій;
- подано 159 заяв за ознаками умисного неподання декларацій (причому, як зазначено вище, вироків за цими заявами значно менше) [v].

Не подання декларацій позбавляє можливості здійснювати контроль над членами місцевих рад, сприяє збільшенню корупційних ризиків, а не встановлення факту несвоєчасного подання декларацій чи відсутності їх взагалі означає неможливість притягнути до відповідальності таких осіб, що означає, відсутність штрафів, які могли б поповнювати бюджет нашої держави.

Існування цієї проблеми визнав та прокоментував керівник Департаменту перевірки декларацій та моніторингу способу життя Ігор Степанов: «Національним агентством, відповідно до статті 48 Закону, розпочато проведення контролю щодо своєчасності подання декларацій... Так на сьогодні проведено контроль депутатів місцевих рад Вінницької області, за результатами якого 105 депутатам надіслано 242 повідомлення про факт неподання».

[i] Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 рок.- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

[ii] Кодекс України про адміністративні правопорушення.- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

[iii] Кримінальний кодекс України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

[iv] Євген Грушовець «Селищні "корупціонери", або Деякі підсумки антикорупційних справ». - Режим доступу: <https://www.liga.net/politics/opinion/selischni-koruptsioneri-abo-devaki-pidsumki-antikoruptionsiynih-sprav>

[v] «Тисячі депутатських НЕдекларантів. Частина I-V» - Режим доступу: <https://wikiinvestigation.org/article/declarations/Роман%20Жовнір/5d651dac2c419974a994d228>

<https://wikiinvestigation.org/article/declarations/Олександр%20Волошин/5d6912ee2c419974a994d26a>

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

<https://wikiinvestigation.org/article/declarations/Олександр%20Волошин/5d6fc5a44a614874af10ff1f>

<https://wikiinvestigation.org/article/declarations/Олександр%20Волошин/5d7786c44a614874af10ff5a>

<https://wikiinvestigation.org/article/declarations/Олександр%20Волошин/5d7b521a2c419974a994d30a>

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку